

Földre néző szem (részletek)

Két részlet Gárdonyi Géza (1863–1922) *Földre néző szem (Intelmek fiaimhoz)* című könyvecskéjéből. Az előszóban így ír Gárdonyi: „Ezeket a jegyzeteket nektek írogattam. Míg kicsinyek voltatok, arra gondoltam, hogy vezető kezet nyújtok a jegyzetekben, most, hogy már megnőttetek, arra gondolok, hogy erősíteni fognak a jegyzetek az ítéletben, okosságban. Az én gyerekségem csak 11 éves korig volt vigyázat alatt, azon túl mindig meg kellett előbb égetnem az ujjamat, ha okulásra volt szükségem. A felnőtt ember is sokszor áll tétován, tanácstalanul az élet egyes kérdései előtt, hát még az ifjú? Ha a halál elragad közületek, ezekben a jegyzetekben meg találjátok az én intő, örökös, javatokra gondoló lelkemet.”

Növényen élők

Münchenben jártam. Lementem délben a növényen élők vendéglőjébe. Néztam az étlapot: sokféle étel. A legtöbb tejfeles. Vajas, túrós is bőven. Tojásos étel is. Egy vendég bor helyett tejet ivott.

A vendégsereg aztán megsokasodott. Az asztalomhoz ült egy barátságos német.

Beszélgettünk.

Kérem tőle, hogy azért nem esznek húst, mert a táplálék így egészségesebb? Vagy azért, mert úgy érzik, hogy az állat megölése bestiális cselekedet?

Feleli:

– Mind a két okból.

– Mármost hát azt mondja meg nekem: lehető-e, hogy valamikor minden ember a vegetárius életmódra tér át?

– Reméljük.

– De hát mit csinálnak a sok kakassal, amelyik a tojásból kel ki?

– Semmit. Engedjük őket élni és kukorékolni.

– Ön, látom, nem gazda, hát engedheti. De a baromfinak szem is kell, még nyáron is. A szem pénzbe kerül. Aztán hát maguk a kakasok is megölik egymást: csak egy marad az udvaron.

– Hát akkor el van intézve a kérdés – nevet a német.

– Jó. De hát nézze: maguk tejet is esznek. Tejet nem ad a tehén, csak borjadzás után. És minden tehén sokszor ellik bikaborjút is. Hova teszi a világ azt a sok bikát? Hiszen csak néhány év, és annyi bika lenne a világon...

– Azok is megölik egymást.

– Nem, azok nem. Azok csak félreverik egymást. Eredj más határba!

S idővel lelegelik a kaszálókat, vetéseket, búzavetéseket, árpavetéseket, répatáblákat, kukoricaföldeket... És egyre többen és többen.

A német erre nem tudott felelni. Talán más vegetárius tud.

Köszönés

Mikor valakivel találkoztok, s hirtelenében nem tudjátok, hogy köszönjete-e vagy sem, azt válasszátok, hogy köszönjete.

–

Ha olyan ismerőssel találkoztok, akiről biztosan tudjátok, hogy nektek köszönni fog, előzzétek meg a köszönésben, ha mindjárt koldus is.

–

Papnak ismeretlenül is köszönjete. Mindegy, akármilyen vallás papja. Minden oltár szent. A vallást tisztelitek ezzel a köszönéssel. És hát a papok között van a legtöbb becsületes ember.

–

Köszönhetünk ismeretlenül is a kiváló államférfiaknak, művészeknek is, valamint mindazoknak, akiket az Isten ajándékképpen adott a nemzetnek. Nem baj, ha a köszönésünket nem viszonzózzák. Az már az ő ügyük, nem a miénk. Én az érdemes szobor előtt is megemelem a kalapomat.

–

Ha az orvosok is viselnének egyenruhát, azt mondanám, nekik is köszönjete. Az orvosok a társadalom leghasznosabb munkásai. Különösen becsüljétek meg azokat az orvosokat, akikről a szegények hálával beszélnek. Azoknak a kezével az Isten dolgozik.